

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/33/99

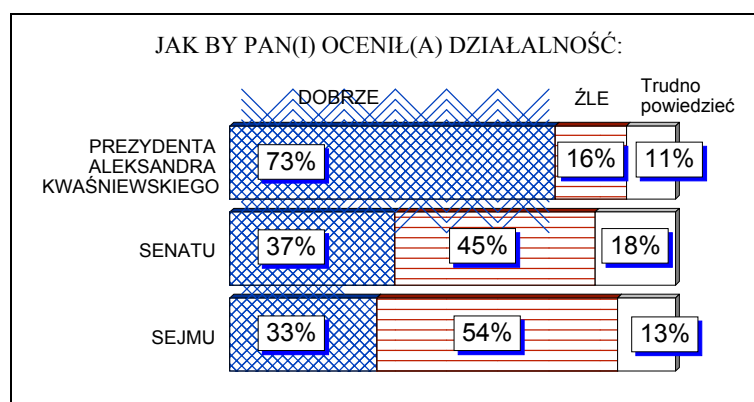
OCENA DZIAŁALNOŚCI WYBRANYCH INSTYTUCJI POLITYCZNYCH I OPOZYCJI PARLAMENTARNEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MARZEC '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Urząd prezydencki jest nadal najlepiej ocenianą instytucją polityczną w Polsce. W porównaniu z pomiarem styczniowym nie zaszły istotne zmiany w postrzeganiu jego działalności. Niemal trzy czwarte ankietowanych (73%) ocenia ją dobrze, podczas gdy 16% - źle.

- W stosunku do stycznia pogorszyły się opinie o parlamencie. Odsetek badanych dobrze oceniających działalność Sejmu zmniejszył się o 4 punkty, a postrzegających ją źle wzrósł o 9 punktów. Aprobata działalności Senatu jest nieco wyższa, jednak i w tym przypadku oceny negatywne (wzrost o 10 punktów) przeważają nad pozytywnymi (spadek o 3 punkty).
- Znaczny odsetek Polaków (29%) nie ma sprecyzowanej opinii o działalności opozycji w parlamencie. Wśród pozostałych liczba osób oceniających ją dobrze (40%) przeważa nad odsetkiem wyrażających się o niej krytycznie (31%).

W lutym¹, jak co miesiąc, badani oceniali pracę trzech instytucji politycznych: prezydenta, Sejmu i Senatu. Ponadto odpowiadali na pytanie, jak postrzegają działalność opozycji parlamentarnej. (Opinie na temat rządu omówiliśmy we wcześniejszym komunikacie².)

OCENA DZIAŁALNOŚCI PREZYDENTA

Urząd prezydencki jest najlepiej ocenianą instytucją polityczną w Polsce. W porównaniu z pomiarem styczniowym nie zaszły istotne zmiany w postrzeganiu działalności prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Niemal trzy czwarte ankietowanych (73%) dobrze ocenia jego działania, podczas gdy jedynie 16% - źle.

Tabela 1

Oceniana instytucja	Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań											Zmiany II-I '99
		III '97	XII '97	VI '98	VII '98	VIII '98	IX '98	X '98	XI '98	XII '98	I '99	II '99	
		w procentach											
Prezydent	dobra	58	71	74	75	74	80	74	75	73	74	73	-1
	zła	30	18	19	15	16	14	16	15	18	17	16	-1
W tabeli pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”.													

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (105), 4-9 lutego '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych mieszkańców Polski (N=1111).

² Por. komunikat CBOS „Społeczna ocena rządu na początku lutego”, luty '99.

Cechy demograficzne i społeczno-zawodowe respondentów nie wpływają w istotny sposób na ocenę działalności prezydenta. Jedynym wyjątkiem są rolnicy. W tej grupie aprobaty prezydentury Aleksandra Kwaśniewskiego jest nieco niższa (63%) niż wśród ogółu badanych. Trzeba jednak podkreślić, że wśród ogółu mieszkańców wsi oceny działalności prezydenta nie różnią się znacząco od wskazań wśród mieszkańców miast.

Poglądy polityczne badanych i ich preferencje partyjne różnicują oceny działalności urzędu prezydenckiego. Dobrze oceniają go przede wszystkim osoby identyfikujące się z lewicą (91%), rzadziej badani o poglądach centrowych (75%) i prawicowych (67%). Wśród potencjalnych wyborców SLD niemal powszechna jest aprobaty sposobu sprawowania urzędu przez Aleksandra Kwaśniewskiego. Spośród pozostałych elektoratów głównych ugrupowań politycznych działalność prezydenta dobrze ocenia nieco ponad dwie trzecie przyszłych wyborców PSL, UW i AWS.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Ocena działalności prezydenta		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	90	3	7
PSL	70	23	7
UW	69	19	12
AWS	68	24	8
Osoby nie zamierzające głosować	70	19	11

OCENA DZIAŁALNOŚCI SEJMU I SENATU

W lutym po raz kolejny odnotowaliśmy pogorszenie się opinii o działalności parlamentu. W porównaniu ze styczniem odsetek pozytywnych ocen Sejmu zmalał o 4 punkty, a negatywnych wzrósł o 9 punktów. Obecnie jedna trzecia badanych dobrze ocenia jego działalność, ponad połowa zaś wyraża się o niej krytycznie. Aprobaty działalności Senatu jest nieco wyższa, jednak i w tym przypadku złe oceny (45%) przeważają nad dobrymi (37%).

Tabela 3

Oceniana instytucja	Wskazania respondentów według terminów badań										Zmiany II-I '99
	Oceny	III '97	XII '97	VIII '98	IX '98	X '98	XI '98	XII '98	I '99	II '99	
	w procentach										
Senat	dobra	35	39	42	46	47	48	50	40	37	-3
	zła	47	31	39	38	32	30	35	35	45	+10
Sejm	dobra	35	40	38	45	45	44	48	37	33	-4
	zła	51	39	47	42	40	41	41	45	54	+9

W tabeli pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”.

Ocena działalności obu izb parlamentu uzależniona jest od wykształcenia i sytuacji materialnej badanych. Im wyższe wykształcenie i deklarowane dochody na osobę w rodzinie, a także lepsza ocena własnych warunków materialnych, tym częściej respondenci skłonni są akceptować działalność zarówno Sejmu, jak i Senatu. Spośród wyodrębnionych przez nas grup społeczno-zawodowych pracę obu izb parlamentu aprobują przede wszystkim uczniowie i studenci: 56% z nich dobrze ocenia działalność Sejmu, a 66% - Senatu.

Akceptacja pracy parlamentu wiąże się z poglądami politycznymi i preferencjami partyjnymi badanych. Utożsamianie się z prawicą sprzyja dobrej ocenie działalności zarówno Sejmu, jak i Senatu; ankietowani o poglądach lewicowych czy centrowych w większości źle oceniają pracę obu izb parlamentu. Większość przyszłych wyborców UW oraz AWS aprobuje działalność Sejmu i Senatu, natomiast dezaprobatą przeważa wśród zwolenników SLD i PSL. Ponad połowa osób, które nie wzięłyby udziału w wyborach, źle ocenia pracę parlamentu.

Tabela 4

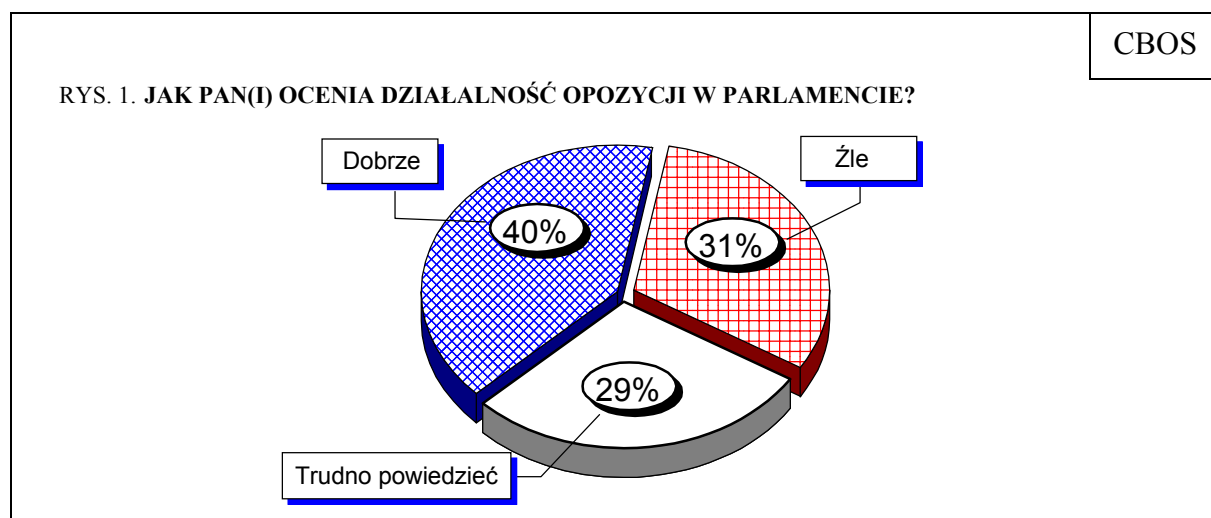
Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Ocena działalności Senatu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
UW	69	21	10
AWS	63	23	14
SLD	29	56	15
PSL	20	62	18
Osoby nie zamierzające głosować	29	52	19

Tabela 5

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Ocena działalności Sejmu		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
UW	68	26	6
AWS	54	35	11
SLD	27	65	8
PSL	20	67	13
Osoby nie zamierzające głosować	26	59	15

JAK OCENIAMY OPOZYCJĘ PARLAMENTARNĄ?

Znaczny odsetek Polaków nie ma wykrystalizowanych poglądów na temat opozycji parlamentarnej: 29% respondentów nie potrafi ocenić jej działalności. Wśród pozostałych oceny pozytywne (40%) przeważają nad negatywnymi (31%).

Jak wcześniej wspomniano, działalność Sejmu i Senatu najlepiej oceniają uczniowie i studenci. Pozytywne nastawienie tej grupy badanych do obu izb parlamentu znajduje swój wyraz również w ocenie opozycji parlamentarnej. Odsetek uczniów i studentów dobrze oceniających jej działalność (51%) jest wyższy niż wśród ogółu badanych. Odmiennie niż w ocenie obu izb parlamentu, dochody respondentów oraz ocena własnych warunków materialnych nie różnicują stopnia aprobaty działalności opozycji parlamentarnej.

Poglądy polityczne badanych mają wyraźny wpływ na ocenę działalności opozycji w parlamencie. Akceptuje ją większość respondentów identyfikujących się z lewicą, źle oceniających pracę Sejmu i Senatu. Dobre oceny wystawiają opozycji, co oczywiste, potencjalni wyborcy SLD i PSL, a źle - elektoraty ugrupowań koalicyjnych.

Tabela 6

Potencjalne elektoraty partii i ugrupowań politycznych	Ocena działalności opozycji w parlamencie		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	72	14	14
PSL	57	16	27
UW	25	51	25
AWS	25	55	20
Osoby nie zamierzające głosować	33	31	36

★

★

★

W lutym po raz kolejny odnotowaliśmy pogorszenie się ocen działalności Sejmu i Senatu. Obecnie źle opinie o obu izbach parlamentu przeważają nad dobrymi. Może to mieć związek z zarejestrowanym przez nas wyraźnym pogorszeniem się nastrojów społecznych, a także nasiloną krytyką działalności koalicji rządowej AWS-UW. Natomiast oceny urzędu prezydenckiego utrzymują się na nie zmienionym, wysokim poziomie.

Opracował

Michał WENZEL

A N E K S

Tabela 1. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego?**
(%)

	Zdecydowa- nie dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Zdecydowa- nie źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	58	13	3	11	1111
Płeć						
Mężczyźni	15	61	12	3	9	527
Kobiety	16	56	14	3	12	584
Wiek						
18-24 lat	16	61	13	4	6	158
25-34	12	60	16	2	10	196
35-44	15	55	15	3	11	241
45-54	19	59	9	4	9	202
55-64	13	65	11	4	7	130
65 lat i więcej	15	54	12	1	18	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	12	60	13	2	13	410
Miasto do 20 tys.	15	54	18	3	10	135
od 21 do 100 tys.	15	59	14	5	8	205
101-500 tys.	19	59	10	3	10	214
501 tys. i więcej mieszk.	18	59	11	4	8	146
Wykształcenie						
Podstawowe	11	57	13	3	15	322
Zasadnicze zawodowe	15	57	16	3	9	280
Średnie	18	61	10	3	8	402
Wyższe	15	55	16	3	10	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	13	57	15	3	12	81
Prac. umysł. niż. szczebla	20	55	10	3	12	121
Pracownicy fiz.- umysł.	19	60	13	2	6	70
Robotnicy wykwalifikowani	11	63	13	5	8	110
Robotnicy niewykwalifik.	18	64	10	2	6	36
Rolnicy	7	56	20	6	10	48
Pracujący na własny rach.	16	55	19	4	6	52
Bierni zawodowo						
Renciści	21	51	11	3	14	148
Emeryci	11	63	10	2	14	196
Uczniowie i studenci	24	62	9	2	4	84
Bezrobotni	11	59	16	4	11	104
Gospodynie domowe i inni	7	58	24	2	10	60
Pracuje w:						
sferze budżetowej	20	53	11	3	12	101
sekt. państw., publicznym	18	56	13	3	9	114
sp. właśc. pryw. i państwa	13	61	15	6	5	88
sekt. pryw. poza rolnictw.	15	64	10	3	8	203
prywatnym gosp. rolnym	14	54	18	5	10	63
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	14	57	12	4	12	174
276 - 399	13	58	15	2	11	157
400 - 549	18	60	11	1	10	275
550 - 799	21	53	14	2	10	160
Powyżej 799 zł	14	63	8	6	9	175
Ocena własnych war. mater.						
Dobre	17	60	12	3	8	234
Średnie	15	59	12	3	11	500
Źłe	14	56	15	3	11	378
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	11	40	25	5	19	51
Raz w tygodniu	14	60	13	3	10	524
Kilka razy w miesiącu	12	63	12	2	11	208
Kilka razy w roku	16	58	10	6	10	214
W ogóle nie uczestniczy	28	50	13	0	8	112
Poglądy polityczne						
Lewica	29	62	4	1	3	270
Centrum	13	62	13	2	9	305
Prawica	10	57	20	5	9	296
Trudno powiedzieć	8	51	14	4	23	238

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność Sejmu?

(%)

	Zdecydowa- nie dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Zdecydowa- nie źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	0	33	43	10	13	1111
Płeć						
Mężczyźni	0	33	44	12	10	527
Kobiety	0	33	42	8	16	584
Wiek						
18-24 lat	0	42	37	11	11	158
25-34	1	35	43	9	12	196
35-44	0	30	46	9	14	241
45-54	1	32	48	11	8	202
55-64	0	38	42	10	10	130
65 lat i więcej	0	25	41	11	23	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	29	46	9	15	410
Miasto do 20 tys.	1	35	36	11	17	135
od 21 do 100 tys.	1	32	46	10	12	205
101-500 tys.	0	35	43	13	9	214
501 tys. i więcej mieszk.	0	38	40	9	13	146
Wykształcenie						
Podstawowe	0	21	43	14	21	322
Zasadnicze zawodowe	1	30	48	9	12	280
Średnie	0	39	42	9	10	402
Wyższe	0	54	36	5	5	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	0	42	42	8	8	81
Prac. umysł. niż. szczebla	0	41	35	11	13	121
Pracownicy fiz. - umysł.	0	31	48	13	7	70
Robotnicy wykwalifikowani	2	28	50	9	12	110
Robotnicy niewykwalifik.	2	12	63	19	3	36
Rolnicy	0	17	63	12	8	48
Pracujący na własny rach.	0	45	41	4	10	52
Bierni zawodowo						
Renciści	0	31	41	9	19	148
Emeryci	0	26	45	10	19	196
Uczniowie i studenci	0	56	31	9	5	84
Bezrobotni	1	32	37	16	15	104
Gospodynie domowe i inni	0	29	48	5	18	60
Pracuje w:						
sferze budżetowej	0	36	36	13	15	101
sekt. państw., publicznym	1	35	43	12	9	114
sp. właśc. pryw. i państwa	0	40	46	8	6	88
sekt. pryw. poza rolnict.	1	33	47	9	11	203
prywatnym gosp. rolnym	0	24	56	9	11	63
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	0	27	45	17	11	174
276 - 399	1	30	42	10	17	157
400 - 549	1	37	42	8	12	275
550 - 799	0	36	37	11	16	160
Powyżej 799 zł	1	39	41	10	9	175
Ocena własnych war. mater.						
Dobre	1	49	32	7	11	234
Średnie	0	35	41	9	15	500
Źłe	0	21	54	13	13	378
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	0	31	44	2	24	51
Raz w tygodniu	0	38	39	9	14	524
Kilka razy w miesiącu	0	28	47	11	13	208
Kilka razy w roku	1	27	50	12	11	214
W ogóle nie uczestniczy	0	30	42	17	11	112
Poglądy polityczne						
Lewica	0	28	52	13	6	270
Centrum	0	31	47	11	11	305
Prawica	1	51	33	5	10	296
Trudno powiedzieć	0	18	41	12	28	238

Tabela 3. Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność **Senatu?**

(%)

	Zdecydowa- nie dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Zdecydowa- nie źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	36	35	10	18	1111
Płeć						
Meżczyźni	1	37	37	13	12	527
Kobiety	1	36	33	7	23	584
Wiek						
18-24 lat	1	46	29	9	15	158
25-34	2	38	36	8	16	196
35-44	0	33	39	9	18	241
45-54	1	36	41	10	12	202
55-64	0	39	31	13	16	130
65 lat i więcej	1	28	29	13	29	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	1	32	39	7	21	410
Miasto do 20 tys.	1	35	27	13	23	135
od 21 do 100 tys.	2	33	38	11	16	205
101-500 tys.	0	43	33	12	12	214
501 tys. i więcej mieszk.	1	43	30	11	14	146
Wykształcenie						
Podstawowe	0	21	36	14	28	322
Zasadnicze zawodowe	1	32	44	7	15	280
Średnie	1	45	30	9	14	402
Wyższe	1	58	24	11	6	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	1	50	27	11	11	81
Kadra umysł. niż. szczebla	0	38	31	14	16	121
Pracownicy fiz.- umysł.	0	44	41	8	6	70
Robotnicy wykwalifikowani	3	27	46	8	15	110
Robotnicy niewykwalifik.	0	21	58	17	4	36
Rolnicy	0	16	63	6	14	48
Pracujący na własny rach.	0	52	30	3	15	52
Bierni zawodowo						
Renciści	2	31	34	9	25	148
Emeryci	0	32	31	11	26	196
Uczniowie i studenci	4	62	16	9	9	84
Bezrobotni	1	31	33	14	21	104
Gospodynie domowe i inni	0	32	37	9	22	60
Pracuje w:						
sferze budżetowej	0	41	25	17	17	101
sekt. państw., publicznym	3	39	36	11	11	114
sp. właśc. pryw. i państwa	0	41	37	10	11	88
sekt. pryw. poza rolnict.	1	39	40	8	13	203
prywatnym gosp. rolnym	0	31	49	5	16	63
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	1	29	43	13	14	174
276 - 399	1	33	34	7	24	157
400 - 549	1	42	31	8	18	275
550 - 799	2	41	28	12	17	160
Powyżej 799 zł	1	40	33	13	13	175
Ocena własnych war. mater.						
Dobre	3	50	24	8	15	234
Średnie	0	39	32	10	18	500
Źłe	0	24	45	12	18	378
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	0	33	35	5	28	51
Raz w tygodniu	1	42	32	6	19	524
Kilka razy w miesiącu	1	29	39	12	19	208
Kilka razy w roku	1	35	38	13	13	214
W ogóle nie uczestniczy	1	29	35	23	13	112
Poglądy polityczne						
Lewica	0	32	41	15	13	270
Centrum	1	34	39	12	14	305
Prawica	3	55	23	5	14	296
Trudno powiedzieć	0	21	37	9	32	238

Tabela 4. Jak Pan(i) ocenia działalność opozycji w parlamencie?

(%)

	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Bardzo źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	36	26	5	29	1111
Płeć						
Mężczyźni	5	38	29	6	22	527
Kobiety	3	34	23	5	35	584
Wiek						
18-24 lat	4	45	27	1	23	158
25-34	4	27	34	6	29	196
35-44	4	39	23	5	30	241
45-54	4	45	27	5	18	202
55-64	2	38	30	8	22	130
65 lat i więcej	5	24	16	6	49	183
Miejsce zamieszkania						
Wieś	5	32	22	4	37	410
Miasto do 20 tys.	1	38	23	8	29	135
od 21 do 100 tys.	4	42	26	6	22	205
101-500 tys.	3	36	36	5	21	214
501 tys. i więcej mieszk.	5	38	24	6	27	146
Wykształcenie						
Podstawowe	2	26	19	4	49	322
Zasadnicze zawodowe	5	43	21	6	24	280
Średnie	5	40	31	4	20	402
Wyższe	3	33	39	11	14	107
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	3	40	36	7	14	81
Prac. umysł. niż. szczebla	5	38	35	3	19	121
Pracownicy fiz.- umysł.	2	43	25	7	24	70
Robotnicy wykwalifikowani	4	38	26	8	24	110
Robotnicy niewykwalifik.	11	45	20	10	14	36
Rolnicy	9	39	11	6	36	48
Pracujący na własny rach.	8	26	29	6	30	52
Bierni zawodowo						
Renciści	6	33	21	2	38	148
Emeryci	3	29	19	9	39	196
Uczniowie i studenci	2	49	31	2	15	84
Bezrobotni	1	31	23	3	42	104
Gospodynie domowe i inni	1	33	40	0	26	60
Pracuje w:						
sferze budżetowej	8	42	28	7	14	101
sekt. państw., publicznym	3	43	29	7	18	114
sp. właśc. pryw. i państwa	3	35	36	1	25	88
sekt. pryw. poza rolnict.	4	38	30	7	21	203
prywatnym gosp. rolnym	11	43	11	6	29	63
Dochody na jedną osobę						
Do 275 zł	3	35	25	4	33	174
276 - 399	4	44	19	2	31	157
400 - 549	6	35	26	5	28	275
550 - 799	3	38	26	8	25	160
Powyżej 799 zł	4	40	34	8	15	175
Ocena własnych war. mater.						
Dobre	4	36	30	7	22	234
Średnie	4	36	26	6	28	500
Źłe	4	36	22	3	34	378
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	5	22	26	15	32	51
Raz w tygodniu	3	35	28	5	29	524
Kilka razy w miesiącu	5	39	20	3	33	208
Kilka razy w roku	3	39	25	5	28	214
W ogóle nie uczestniczy	9	37	27	7	19	112
Poglądy polityczne						
Lewica	10	59	16	3	13	270
Centrum	3	37	29	3	27	305
Prawica	1	27	40	12	20	296
Trudno powiedzieć	2	20	16	3	60	238